

(Hekayə)

Ernest Hemingway

salmaq, digəri turşuluğun artmasının qarşısını almaq üçün idi. Üçüncü dərman isə qarın işlətmə dərmanı idi. Həkim izah elədi ki, turşuluğun qarşısı alınmasa, xəstənin qripi ağırlaşa bilər. Deyəsən, həkim qriple bağlı hər şeyi bilirdi. Onun fikrincə, qızdırması yüz dörd dərəcədə yuxarı qalxmasa və

O, pəncərələri bağlamaq üçün otağa daxil olanda hələ yatağımdan qalxmamışdıq. İçəri girən kimi, xəstə olduğumu hiss etdim. O titrəyirdi, sifəti ağappaq idi. Asta yerindən ağındığı hiss olunurdu və sanki hər addımdan sonra ağınsı daha da çoxalırdı.

– Nə olub sənə, Şatz?
– Heç nə, bir az başım ağrayır.
– İstəyirsən, get bir az uzan.
– Yox, yaxşıyam.
– Get, get uzan, paltarı geyinim, mən də gəlirəm.

Amma aşağı düşəndə o hələ də uzanmamışdı. Onyaşlı oğlum buxan qarşısında oturub büzüşmüşdü. Əlimi alınma qoyan kimi hərərəli olduğunu hiss elədim.

– Şatz, get otağına, bir az yat, xəstələnmisən.
– Yox, istəmirəm, yaxşıyam.
Həkim çağırırdıq və gələn kimi ilk işi xəstənin hərərətini ölçmək oldu.
– Neçədi? – soruşdum.
– Yüz iki.

Həkim müxtəlif rəngli kapsullarda üç dərman verdi, gedərkən də onlardan necə istifadə etmək lazım olduğunu dedi. Dərmanlardan biri qızdırmanı

xəstə pnevmaniya qoruna bilsə, qorxulu heç nə yox idi.

Həkim yola salandan sonra balaca kağızda Şatzın hərərətini və dərmanların verilmə vaxtlarını yazdım.

– Bəlkə, sənə nə oxuyum, qulaq asasan, Şatz?
– Bilmirəm, istəyirsən, oxu, – dedim.

Onun rəngi-ruhu hələ də ağappaq idi, gözələrinin altı qaralmışdı. Sakitcə çarpayıda uzanmış və sanki bütün ətəfindən uzaqlaşaraq öz ələminə qapılmışdı.

Mən ucadan Hovard Paylın “Dəniz quldurlarının kitabı” əsərini oxumağa başladım. Amma az sonra gördüm ki, fikri başqa yerdədir.

– İndi necəsən? – soruşdum.
– Elə bayaqda kimi, – dedi.

Çarpayının ayaq tərəfində oturub o biri dərmanı içməyin vaxtı çatana-cən özüm üçün kitab oxumağa başladım. Bir neçə səhifə oxuduqdan sonra elə bildim, o artıq yuxuya gedib. Amma gözələrin kitabdan qaldıranda onun oyaq olduğunu və çox qərribə nəzərlərə çarpayının ayağına baxdığını gördüm.

– Niyə yatırsan? Yum gözələrin, bir az yuxuya get. Dərman içməyin vaxtı gələndə sənə oyadaram.

– Yox, yatmaq istəmirəm, oyaq qalmaq istəyirəm.

Bir neçə dəqiqədən sonra isə dedi:

– Ata, əgər danırırsansa, get. Mən tək də qala bilərəm.

– *Yox, narahat olma, danxıram.*
– *Yəni deyirəm getmək istəsən,*

get. Mənə görə narahat olma.

Mənə elə gəlirdi ki, o, qızdırmanın təsiri ilə belə danır. Saat on birdə onun dərmanını verəndən sonra bir az təmiz havada gəzişmək üçün evdən çıxdım.

Hava günəşli olsa da, soyuq idi. Hər tərəfi örtmüş nazik qar donduqdan sonra elə təəssürat yaradırdı ki, sanki bütün çıpaq ağaclar, kol-kos, yerə tökülmüş çırçırpı, otlar və torpaq ağ boya ilə rənglənilib. İrland cinsindən olan balaca, qırmızı itimiz də yanımda idi.

Yollar buzlu olduğundan, it yeriməkdə çətinlik çəkir, tez-tez sürüşüb yixilirdi. Mən özüm də iki dəfə yixildim. İkinci dəfə yixiləndə ov üçün götürdüyüm tufəng də əlimdə düşdü.

İlk hədəfim ətrafını kol-kos basmış təpənin aşağısındakı kəkliklər oldu. Onlardan ikisini vura bildim. Sonra kəkliklər havaya qalxıb təpənin arxasına uçdular. Amma bəziləri ağacların budaqlarına qondu, bəziləri isə sıx kolluqların arasında görünməz oldular. Oradan çıxmaları üçün qarlı örtülü kolların üstünə tullanıb onları hürküt-mək lazım idi. Bu vəziyyətdə də dəqiq

nişan almaq mümkün deyildi. Ona görə də cəmi ikisini vura bildim, beş gül-ləm hədəfdən yayındı. Sonra vurduğum kəklikləri də götürüb, yenə burada ov edəcəyimi düşünərək kefi kök halda evə qayıtdım.

Evdə dedilər ki, Şatz heç kimi otağına buraxmır.

– Gəlməyin, istəmirəm, – deyirdi, – istəmirəm, siz də mənim kimi xəstələnesiz.

Otağına qalxdım. Buradan çıxanda onu necə qoymuşdumsa, eləcə qalmışdı. Sifəti yenə ağappaq idi və yenə baxışlarını çarpayının ayağına zilləmişdi. Qızdırması olduğundan, yanaqlarında xəffif bir qızartı da vardı.

Onun hərərətini ölçdüm.
– Neçədi?
– Yüzə yaxın, – cavab verdim.
Amma əslində, yüz iki yarım idi.
– Səhər yüz iki idi, – dedi.
– Sən hardan bildin?
– Həkim deyəndə eşitdim.
– Hərərətin çox da yüksək deyil, narahat olma.

– Narahat deyiləm, – dedi – amma fikiriyyəm.
– Fikiri olma, nə fikirləşirsən? Bir az rahat ol.
– Rahatam, – dedi və başını qaldırıb irəli baxdı.

Deyəsən, o nəyisə özünə eməlli-başlı dərddə olmuşdu.

– Al, bu dərmanı da iç.
– Səncə, bunların bir xeyri olacaq? – soruşdu.

– Əlbəttə, olacaq.
Bir azdan dəniz quldurları haqqında olan kitabı ucadan oxumağa başladım. Amma o yenə məni dinləməzdi. Ona görə də dayandım.
– Ata, səncə, mən nə vaxt öl-cəm?
– Nə?
– Deyirəm, səncə, ölməyimə nə qədər qalib?
– Nə ölmək? Nə danışsən?
– Mən bilirəm. Həkim deyəndə eşitdim ki, istiliyim yüz ikidir.
– Yüz iki dərəcədən adam ölmür. Nə boş-boş danışsən?
– Məni aldatma, ata! Fransada oxuyanda uşaqlar deyirdilər ki, adamın qızdırması qırx dördədən yuxarı qalxanda ölü. Mənimki yüz ikidir.

Sən demə, o, səhərdən bəri ölü-münün gözleyimiş.

– *Ay sən, səhif Şatz, – dedim – Al-lah sənə açıl versin. Bunlar başqa-başqa şeylərdir – kilometrə mil kimi. Ölüb eləməyəcəksən, qorxma. Bu termometr başqaqdır. Burada doxsan səkkiz dərəcə normaldır. Sən dediyində isə otuz yeddi dərəcəyə qədər normaldır.*

– *Düz deyirsən?*
– *Hə, düz deyirəm. Bunlar kilometrə mil kimi fərqli şeylərdir. Bax, məsələn, biz maşınla yetmiş mil gələndə neçə kilometr olur?*

– *Hə, başa düşdüm – dedi və çarpayının ayağına zillənmiş baxışlarındakı narahatlıq yavaş-yavaş yox oldu. Elə bil çiyinlərindən dağ boyda yük götürüldü. Səhəri gün o ən xırda şeyə görə ağılayıb axşamcaq yatağından qalxmadı.*

– *Hə, başa düşdüm – dedi və çarpayının ayağına zillənmiş baxışlarındakı narahatlıq yavaş-yavaş yox oldu. Elə bil çiyinlərindən dağ boyda yük götürüldü. Səhəri gün o ən xırda şeyə görə ağılayıb axşamcaq yatağından qalxmadı.*

– *Hə, başa düşdüm – dedi və çarpayının ayağına zillənmiş baxışlarındakı narahatlıq yavaş-yavaş yox oldu. Elə bil çiyinlərindən dağ boyda yük götürüldü. Səhəri gün o ən xırda şeyə görə ağılayıb axşamcaq yatağından qalxmadı.*

– *Hə, başa düşdüm – dedi və çarpayının ayağına zillənmiş baxışlarındakı narahatlıq yavaş-yavaş yox oldu. Elə bil çiyinlərindən dağ boyda yük götürüldü. Səhəri gün o ən xırda şeyə görə ağılayıb axşamcaq yatağından qalxmadı.*

– *Hə, başa düşdüm – dedi və çarpayının ayağına zillənmiş baxışlarındakı narahatlıq yavaş-yavaş yox oldu. Elə bil çiyinlərindən dağ boyda yük götürüldü. Səhəri gün o ən xırda şeyə görə ağılayıb axşamcaq yatağından qalxmadı.*

Tərcümə etdi:
Təvəkkül Zeynallı

Səhifəni hazırladı: Emil Rasimoğlu